

Αεροφωτογραφία τμήματος του τομέα με την έπαυλη του Διονύσου. Στο βάθος φαίνεται το μεγάλο αιθρίο. Δίπλα του, κάτω από το προστατευτικό στέγαστρο, βρίσκεται το ψηφιδωτό του Διονύσου.

Ο ανατολικός τομέας

Στην ανασκαφή έκβεστο του 1931, γράφει ο Γ. Σωτηριάδης (ΠΑΕ 1931, σ. 44): «ἄλλο δε μέρος (ενν. του αρχαιολογικού χώρου) είναι τόσουν εμπεποτισμένον υπό των υδάτων του παρακειμένου έλους ώστε να αναβλύζουν ταύτα άφθονα, μόλις η σκαπάνη προχωρήσει ήμασι το πολύ μέτρον υπό το έδαφος ή και ολιγότερον πολλαχόν». Οι ίδιες ακριβώς συνθήκες ισχυαν έως πριν από λίγα χρόνια, μολονότι το έλος είχε αποξηρανθεί. Για να πραγματοποιηθεί λοιπόν ανασκαφή αναζήτηση στην ανατολική πλευρά της αρχαϊκής πόλης κρίθηκε σκόπιμο να σκαφτούν αυλάκια, με στόχο τη δημιουργία εξόδων ενός τμήματος τουλάχιστον των υπογείων νερών. Θεωρήθηκε ότι ασφαλέστερος τρόπος ήταν να παρακολουθήσουμε την πορεία των πλακοστρωμένων δρόμων στον ά-

ξόνα Α.Δ. Ήταν απομονώθηκαν οικοδομικές ντριπές και αποκαλύφθηκαν προσόσπιτες κτηρίων κατά μήκος των οικοδομικών γραμμών. Αφού για αρκετό διάστημα ανακουφίστηκε η περιοχή από τα αναβλύζοντα νερά, που οι πηγές τους συγκεντρώθηκαν σε ορισμένες θέσεις, το καλοκαίρι του 1982 άρχισε η ανασκαφή μιας σειράς καταστημάτων και εργαστηριών κατά μήκος ενός κατηφορικού δρόμου που είναι παράλληλος προς τον κεντρικό. Η επίχωση ήταν πλούσια σε ευρήματα: μεγάλα αγγεία, πλήθος οστράκων, εργαλεία, κοκάλινα αντικείμενα και νομίσματα ήταν τα χαρακτηριστικότερα. Εντελώς αναπάντεχο δώμας, σ' ένα από τα καταστήματα βρέθηκε το θαυμάσιο μαρμάρινο πορτρέτο ενός ώριμου ανδρά. Ύστερα από μια σύντομη έρευνα, διαπιστώθηκε ότι το

κεφάλι ανήκε σε μια ερμαϊκή στήλη που είχε συναρμολογηθεί από πολλά θραύσματα τα οποία είχαν βρεθεί στο σύνολο τους στις μεγάλες θέρμες. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι μετά τη φοβερή σεισμική καταστροφή, εξαιτίας της οποίας κατέρρευσε το κτήριο των θερμών, κάποιος από τους κατοίκους της αρχαίας πόλης, κατά την προστάθεια ανασυγκρότησης ενός μέρους τουλάχιστον των θερμών, βρήκε το κεφάλι αυτό, το ανέσυρε από τα ερείπια και το μετέφερε στο κατάστημα, όπου ξαναθράψτηκε μετά την καταστροφή και αυτού του συγκροτήματος. Το επίγραμμα στο μέτωπο της στήλης είναι ένα χαριτωμένο λογοταγίγνιο, από το οποίο μαθαίνουμε ότι για το ίδιο πρόσωπο είχε στηθεί ένα δεύτερο πανομοιότυπο πορτρέτο. Το όνομα του εικονιζόμενου είναι Ερεννία-

νός. Το πορτρέτο αυτό χρονολογείται στις αρχές του 3ου αι. μ.Χ. Η ανασκαφή στον ανατολικό τομέα, που η εποπτεία του ανατέθηκε στην αρχαιολόγο Ε. Μπενάκη, συνεχίστηκε προς τα βόρεια και τα ανατολικά. Σύντομα διαπιστώθηκε ότι είχαμε να κάνουμε με ένα νέο λουτρικό κτίσμα με τη μεγάλη αίθουσα στο κέντρο, τους χώρους για το θερμό λουτρό στα νότια και αίθουσες αναψυχής στα βόρεια. Τα δάπτεδα είναι στρωμένα με μεγάλες ψηφιδές διαταγμένες σε ζώνες και γεωμετρικά σχήματα. Η είσοδος στα λουτρά ήταν από την πλευρά του πλακοστρωμένου δρόμου, μέσω ενός χώρου όπου σε μέγεθος και σχήμα με τα καταστήματα και τα εργαστήρια. Φινέαται όμως ότι αυτή η πρόσβαση ανοιχτή προς τέρατα, στον κλειστήκε πορτοκάλι διόδιος από τον διάδρομο που ξεκινούσε από την τετράστηλη αυλή στα βόρεια των λουτρών. Η αυλή αυτή είναι το πέρασμα όχι μόνο προς τα λουτρά αλλά και προς το αιθρίο μιας μεγάλης και πλούσιας κατοικίας. Οι τρεις από τους ιωνικούς κίονες της αυλής βρέθηκαν πεσμένοι προς την ίδια κατεύθυνση, μέσα σ' ένα βαθύ στρώμα καμένων ξύλων. "Ένα στόμιο πηγαδιού από κρακαλοπαγή λίθο στο στολισμό του περιστώου έδινε τη δυνατότητα άντλησης πόσιμου νερού.

Το αιθρίο με τη δεξαμενή στο μέσο, όπου το νερό έφτανε με μολύβδινους σωλήνες, είχε ψηφιδωτό δάπτεδο με γεωμετρικά σχήματα και στην επίχωση του βρέθηκαν θραύσματα γλυπτών, από τα οποία ξεχωρίζουν τα κομμάτια ενός γυναικείου αγαλμάτος και της ημισφαιρικής του βάσης. Πρόκειται για τον γνωστό αγαλματικό τύπο της Νίκης του Βερόλινου που, συμφωνα με ορισμένους ερευνητές, αντιγράφει ένα κλασικό αγάλμα της τέχνης του Φειδία, ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι έχουμε να κάνουμε με μια κλασικιστική δημιουργία.

"Ένα μεγάλο άνοιγμα πλαισιωμένο από δύο ιωνικούς κίονες, που θα έκλεινε με μεγάλα παραπετάσματα, οδήγει στον επόμενο χώρο, προς ανατολάς, από τον οποίο παντού στο ταβίλινο, την τραπέζαρια του σπιτιού. Ακολουθούν μερικά μικρότερα δωμάτια, από τα οποία το σημαντικότερο είναι αυτό με την ημικυκλική κογχή στα

ανατολικά. Στη θέση αυτή βρέθηκε πλακωμένο από τα γκρεμίσματα των τοίχων ένα άγαλμα του Διονύσου. Ο θεός κρατά κέρας στο αριστερό και έχει υψωμένο το δεξί χέρι. Στο στήριγμα του αγάλματος τυλίγονται τα κλαδιά μιας κληματαριάς. Απέναντι ακριβώς από το άγαλμα, στο κέντρο της αίθουσας, το ψηφιδωτό δάπεδο με τα γεωμετρικά κοσμήματα δίνει χώρο για έναν πίνακα, διαστάσεων 1 x 1,30 μ., με την παράσταση του ίδιου θεού, του Διονύσου, που στεφανώμενός με κισσό κάθεται άνετα σε τορνευτό κάθισμα και ακουμπά το αριστερό του χέρι σε κάπιον κιονίσκο. Στο δεξί κρατά σκηπτρό σε μια στάση ηγεμονική. Φαίνεται πολύ πιθανό πως η αίθουσα αυτή με την κογχή συνδέοταν άμεσα με τη λατρεία του Διονύσου.

"Ένας στενός διάδρομος έδενε το αιθρίο που αναφέραμε μ' ένα δεύτερο μικρότερο αλλά πολυτελέστερο αιθρίο. Στα νότια αυτού του αιθρίου ανοίγεται μια αίθουσα με επενδυμένους παραπάτες και ψηφιδωτό δάπεδο. Χαμηλά στην επίκωση του χώρου αυτού βρέθηκαν τρία μαρμάρινα κεφάλια φυσικού μεγέθους. Τα δύο είναι πορτρέτα των αριστοτροπικών χρόνων, το τρίτο αντιγράφο κάπιοιου ιδεαλιστικού έργου του δου αι. π.Χ. Το πρώτο από τα πορτρέτα, αυτό στην κυματιστή κόμη και τον κότσο στο πίσω μέρος, εικονίζει πιθανότατα την Φαυστίνα τη νεότερη, τη γυναίκα του Μάρκου Αυρηλίου. Το άλλο, του οποίου σάθιζε μόνο το πρόσωπο, ταυτίζεται με το πορτρέτο της Αγριππίνας της πρεσβύτερας, τη γυναίκας του Γερμανικού και μητέρας του αυτοκράτορα Καλιγούλα. Πρόκειται για αριστούργηματικό έργο, το καλύτερο ποιοτικά από τη σειρά των πορτρέτων της Αγριππίνας που έχουν σωθεί.

Το ιδεαλιστικό κεφάλι στέκεται μετωπικά, έχει ένθετα μάτια και συμμετρικά χαρακτηριστικά. Δεν μπορεί να αποκλείεται ακόμη η πιθανότητα να προέρχεται από το άγαλμα της Νίκης που βρέθηκε στο διπλανό χώρο.

"Ο δύσκολο είναι να υποστηρίξει κανείς ότι τα παραπάνω γλυπτά ήταν στημένα κάποτε σ' αυτή την αίθουσα, άλλο τόσο δύσκολο είναι να θεωρήσει την παρουσία τους τυχαία.

Τον Ιούνιο του 1987 προχώρησε η ανασκαφή στα ανατολικά του μικρότερου αιθρίου και άρχισε η αποκάλυψη του πιο λαμπρού χώρου όλου του κτηριακού συγκροτήματος: μιας σχεδόν τετράγωνης αίθουσας συμποσίων με εμβαδό γύρω στα 100 τ.μ. Η επίχωσή της σε πολλά σημεία έπερνε το 1 μ.

Τα ψηφιδωτά στρώματα δεν περιέχουν ευρήματα. Αποτελούνται από ιλιύ και μόνο, που συσσωρεύτηκε από τη συνεχή δράση του υγρού στοιχείου στην περιοχή. Η τοιχοδομία του χώρου αυτού δε διαφέρει από την τοιχοδομία του υπόλοιπου κτιρίου, που χρονολογικά πρέπει να τοποθετηθεί γύρω στα 200 μ.Χ.

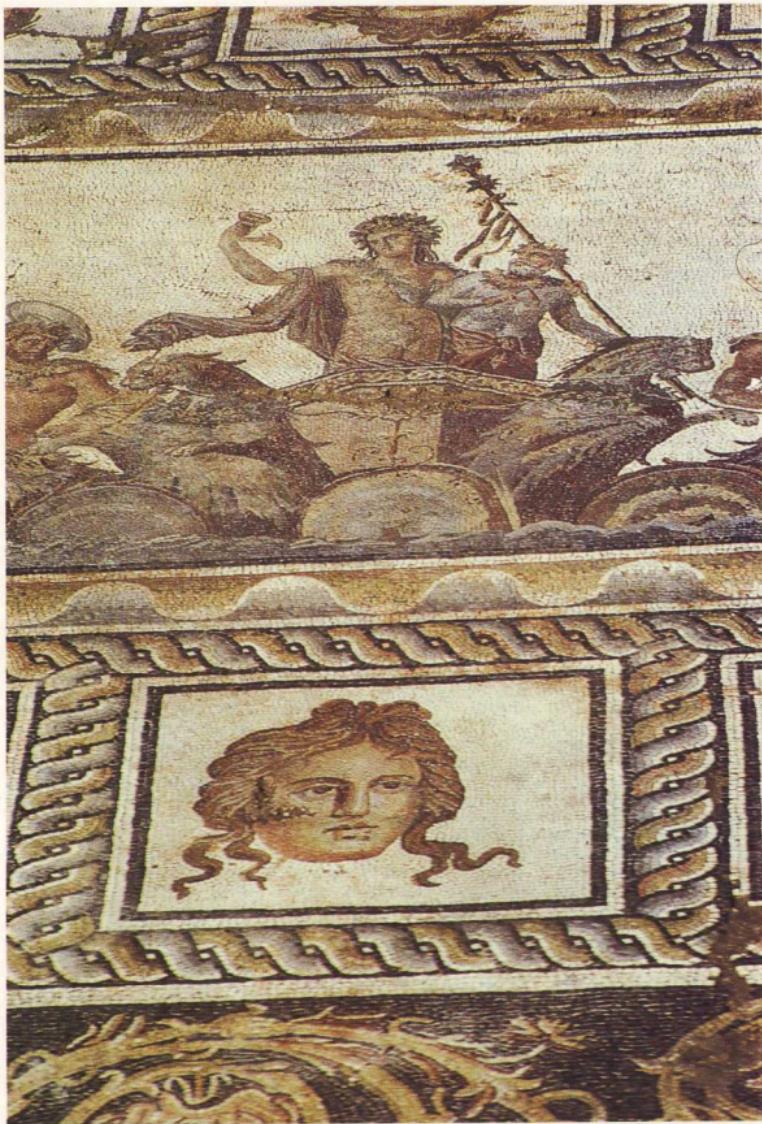
Η εισόδος στην αίθουσα συμποσίων γινόταν από τη δυτική πλευρά, όπου συζέται το μεγάλο λίθινο κατώφλι. "Ένα άλλο μικρότερο θυραίο άνοιγμα στη βόρεια πλευρά της αίθουσας οδηγούσε σε μια επιμήκη αίθουσα με κογχή στα ανατολικά. "Όλο το δάπεδο της αίθουσας συμποσίων καλύπτεται από ψηφιδωτό, που είναι φτιαγμένο από πολύχρωμες και ποικίλου μεγέθους ψηφιδές, ιδιαίτερα στο κεντρικό τμήμα με τους πίνακες. Η κατάσταση διατήρησης του ψηφιδωτού είναι εξαιρετική. Λείπουν λίγες ψηφιδές και υπάρχουν ρωγμές κυρίως σε θέσεις όπου βαθύτερα υπάρχουν κτιστές κατακούες.

Η υψωμένη στάθμη του νερού συσσωρεύει πρόσθετες δοκούλες στις ανασκαφικές εργασίες και έκανε απαραίτητη τη διάβολη νέων αυλακών για τοπική στράγιση. "Ένας μεγάλος πίνακας με διονυσιακό θέμα καταλαμβάνει το κέντρο της ψηφιδωτής διακοδιμήσης. Τον πλαισιώνουν τρεις μικρότεροι πίνακες στη μια και τρεις στην άλλη πλευρά. Μια ταινία με σπειρομαλανδρό χωρίζει το σύνολο του ψηφιδωτού σε δύο τμήματα: στην πλατιά ψηφιδωτή λωρίδα με τα μάύρα αβακίδια κατά μήκος των τοίχων εκτός του θυραιού (της εισόδου), όπου, σύμφωνα με την τυπολογία παρομοίων αιθουσών, τοποθετούνται οι κλίνες, και στο υπόλοιπο τμήμα της αίθουσας, που, κατά κανόνα ελεύθερο από έπιπλα, έδινε τη δυνατότητα για άνετη κίνηση, για θέα των παραστάσεων του δαπέδου, για χορευτικές και άλλες εκδηλώσεις.

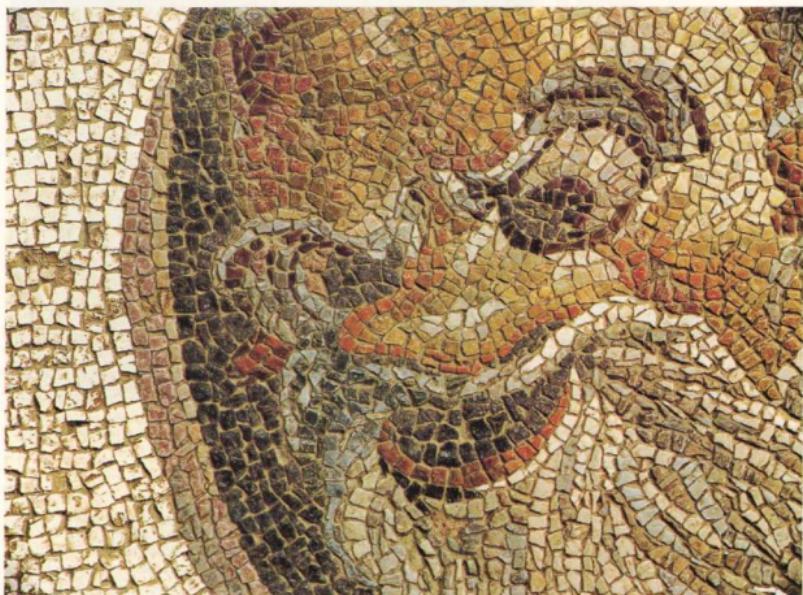
Στο δεύτερο αυτό τμήμα μια ταινία με πολύχρωμο πλούχο ορίζει την ιούνιο του 1987 προχώρησε η ανασκαφή στα ανατολικά του μικρότερου αιθρίου και άρχισε η αποκάλυψη του πιο λαμπρού χώρου όλου του κτηριακού συγκροτήματος: μιας σχεδόν τετράγωνης αίθουσας συμποσίων με εμβαδό γύρω στα 100 τ.μ. Η επίχωσή της σε πολλά σημεία έπερνε το 1 μ. Τα ψηφιδωτά στρώματα δεν περιέχουν ευρήματα. Αποτελούνται από ιλιύ και μόνο, που συσσωρεύτηκε από τη συνεχή δράση του υγρού στοιχείου στην περιοχή. Η τοιχοδομία του χώρου αυτού δε διαφέρει από την τοιχοδομία του υπόλοιπου κτιρίου, που χρονολογικά πρέπει να τοποθετηθεί γύρω στα 200 μ.Χ.

Η εισόδος στην αίθουσα συμποσίων γινόταν από τη δυτική πλευρά, όπου συζέται το μεγάλο λίθινο κατώφλι. "Ένα άλλο μικρότερο θυραίο άνοιγμα στη βόρεια πλευρά της αίθουσας οδηγούσε σε μια επιμήκη αίθουσα με κογχή στα ανατολικά. "Όλο το δάπεδο της αίθουσας συμποσίων καλύπτεται από ψηφιδωτό, που είναι φτιαγμένο από πολύχρωμες και ποικίλου μεγέθους ψηφιδές, ιδιαίτερα στο κεντρικό τμήμα με τους πίνακες. Η κατάσταση διατήρησης του ψηφιδωτού είναι εξαιρετική. Λείπουν λίγες ψηφιδές και υπάρχουν ρωγμές κυρίως σε θέσεις όπου βαθύτερα υπάρχουν κτιστές κατακούες.

Η εισόδος στην αίθουσα συμποσίων γινόταν από τη δυτική πλευρά, όπου συζέται το μεγάλο λίθινο κατώφλι. "Ένα άλλο μικρότερο θυραίο άνοιγμα στη βόρεια πλευρά της αίθουσας οδηγούσε σε μια επιμήκη αίθουσα με κογχή στα ανατολικά. "Όλο το δάπεδο της αίθουσας συμποσίων καλύπτεται από ψηφιδωτό, που είναι φτιαγμένο από πολύχρωμες και ποικίλου μεγέθους ψηφιδές, ιδιαίτερα στο κεντρικό τμήμα με τους πίνακες. Η κατάσταση διατήρησης του ψηφιδωτού είναι εξαιρετική. Λείπουν λίγες ψηφιδές και υπάρχουν ρωγμές κυρίως σε θέσεις όπου βαθύτερα υπάρχουν κτιστές κατακούες.

Τμήμα από το ψηφιδωτό δάπεδο που στον κεντρικό του πίνακα εικονίζεται η θριαμβική επιφάνεια του Διονύσου. Ο μικρός τετράγωνος πίνακας περιέχει μια θεατρική μάσκα. Γύρω στο 200 μ.Χ.

Άλλη θεατρική μάσκα από το ίδιο ψηφιδωτό.

Κάλυκας και φύλλα ακάνθου από το πλαίσιο του ψηφιδωτού με τον θρίαμβο του Διονύσου. Γύρω στο 200 μ.Χ.

θέση του συστήματος των πινάκων με τις παραστάσεις. Μεσολαβεί μια πλατιά κοσμοφόρος ζώνη, όπου σε ακοτεινό έδαφος προβάλλονταν βλαστοί με λουλούδια και κάλυκες ακάνθου στις τέσσερις γωνιές. Παράλληλα δείγματα ψηφιδωτού υπάρχουν στο χώρο της ελληνικής Ανατολής, ιδιαίτερα στην Αντιόχεια, και δε χωρί αμφιβολία για την ελληνιστική τους καταγωγή. Η παράσταση του κεντρικού πίνακα έχει ως θέμα τη θριαμβική επιφάνεια του Διονύσου. Ο θεός στέκεται στην υπερτερία του άρματος στεφανωμένος, κρατώντας κέρας και θύρος, όπως συχνά συμβαίνει σε παραστάσεις με το θέμα αυτό. Εδώ όμως δεν πρόκειται για τον γνωστό ανατολικό θριάμβο του θεού. Η σκηνή υπόκειται στο θαλάσσιο χώρο και το άρμα το σέρνουν πάνθηρες θαλάσσιοι. Το σώμα των θηρίων αλλάζει λίγο πιο κάτω από τη μπροστινά πόδια και μεταμορφώνεται σε σώμα θαλάσσιου κήπους. Πρόκειται για σπάνια μορφή τεράτων, όχι όμως άγνωστη στη ψηφιδωτά λ.χ. της Βόρειας Αφρικής. Τους πάνθηρες οδηγούν από χαλινάρια δύο θαλάσσιοι κένταυροι που φέρουν στον ώμο μεγάλα μεταλλικά αγγεία. Ο ένας, ο πωγωνοφόρος κένταυρος, κουβάλα δύο καλυκοτό κρατήρα, ο άλλος, ο αγενειος, ένα αγγείο λεβητόσχημο με κάλυμμα. Ασφαλώς και τα δύο σκεύη αναφέρονται στη λατρεία του θεού. Στη βάση του πίνακα διακρίνονται τα κύματα, από τα οποία ξεπετάγονται τα ελισσόμενα κάτω μέρη του σώματος των τεράτων. Η ίδιη παράσταση θυμίζει ανάλογες εικόνες με το θρίαμβο του Ποσειδώνα, με παρόμοια τέρατα να σέρνουν το άρμα, ενώ δίπλα στο θεό βρίσκεται συχνά η Αμφιτρίτη, όπως εδώ ο διπλά στεφανωμένος παπισσοειληνός με το μαλλωτό χιτώνα και το πορφυρό ματιδίο. Το λευκό έδαφος στο πάνω μέρος της σύνθεσης φωτίζει την πολύχρωμη παράσταση και υπογραμμίζει τη στημασία της κεντρικής μορφής, του Διονύσου, που βρίσκεται στην κορυφή μιας τριγωνικής σύνταξης των σχημάτων. Είναι σαφές ότι ο τεχνίτης αυτής της παράστασης προσπαθεί με την πλούσια πολυχρωμία, με την απόδοση λεπτομερειών και διαβαθμίσεων, να δώσει την εντύπωση ενός ζωγραφικού έργου. Ασφαλώς θα πρέπει να

Κεφάλι ιδεαλιστικού αγάλματος που βρέθηκε στη νότια αίθουσα του αιθρίου της έπαυλης. Τα ένθετα μάτια ζωντανεύουν την έκφραση. Η κεφαλή αυτή, του 2ου αι. μ.Χ., αντιπρόσωφει κάποιο κλασικό πρότυπο.

αναζητηθεί ένα τέτοιο πρότυπο, είναι όμως αδύνατο να καταλήξει κανεὶς σε τεκμηριωμένη άποψη πριν από την αναλυτική μελέτη. Ακριβώς το ίδιο θέμα, σε πολύ πιο απλουστευμένη όμως μορφή, σχεδόν σε βαθύτοπο παρανόησης, αποδίδει ένα ψηφιδωτό διπέδο από σπίτι της Κορίνθου του 2ου αι. μ.Χ. (AJA 39, 1935, 61). Οι πίνακες που περιβάλλουν την κεντρική παράσταση εικονίζουν θεατρικές μάσκες. Τυπική είναι μόνο η πρώτη (ανατολική πλευρά), από τα αριστε-

ρά, που παριστάνει το κεφάλι ηλικιωμένου σταύρου. Πίσω από τη μάσκα διακρίνεται ένα τύμπανο. Αντίθετα, οι υπόλοιπες, που έχουν κλειστό στόμα, δύσκολα μπορούν να σχετιστούν με τις γνωστές μάσκες του θεάτρου. Ιώς πρόκειται για μάσκες παντούμιου. Η μάσκα στο δεύτερο πίνακα κατά σειρά παριστάνει πιθανώς τον Διόνυσο, τη τρίτη έναν ώριμο άνδρα με βαρβαρική όψη, πιθανώς το βασιλιά της Θράκης Λυκούργο, η επόμενη, από την άλλη πλευρά, ένα νεαρό

Ένα ξύλινο μικρό αγγείο με το κάλυμμα του από το πηγάδι στο μέσο του μικρού αιθρίου της έπαυλης του Διονύσου.

Χάλκινη προτομή Ήρακλή από τη διακόσμηση μιας κλίνης στην αίθουσα συμποσίων. Ο Ήρακλής εικονίζεται υπυψός με γυναικεία ρούχα και κεφαλόδεσμο, όπως το θέλει ο μύθος της Ομφάλης. Χρονολογείται τον 1ο αι. π.Χ.

Μικρό χαριτωμένο άγαλμα του Ήρακλή από την έπαυλη του Διονύσου. Ο θεός κρατά τόξο και βέλος στο ένα και το ρόπαλο στο άλλο χέρι. Στα πόδια του στέκεται ένα ελέφι. Πιθανώς σχετίζεται με το μύθο του Τηλέφου. Το έργο αυτό, φτιαγμένο τον 2ο αι. μ.Χ., αποδίδει αριστοτυρηγματικά ένα πρότυπό των μέσων του 5ου αι. π.Χ.

σάτυρο. Η μεσαία, που είναι μικρότερη σε μέγεθος, μια γυναικεία μορφή που σχετίζεται με το μύθο του Διονύσου. Ιδιαίτερη είναι για τη Θέτιδα, αν κρίνει κανείς από το γαλάζιο χρώμα που έχουν οι βολβοί των ματιών της. Η τελευταία, στ' αλήθευτις ένα αριστουργηματικό πορτρέτο, παριστάνει ένα ηλικιωμένο σάτυρο.

Στο δάπεδο της αίθουσας βρέθηκαν χάλκινα εξαρτήματα κλίνης με τα διακοσμητικά τους στοιχεία: δύο προτομές αλόγων για την επίστεψη των πλάγιων στριγυμάτων και δύο κυκλικές προτομές για τη διακόσμηση της έλικας στη βάση των στριγυμάτων (Ηρακλής ως Ομφάλη και νεαρός σάτυρος). Πιθανώς όλα αυτά τα χάλκινα προέρχονται από την ίδια αμφικέφαλο κλίνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι και η τυπολογία των κλινών αλλά και η τεχνοτροπία των χάλκινων γλυπτών συνηγορούν για μια χρονολόγηση του επίπλου πολύ πρωιμότερη από εκείνη του ψηφιδωτού, πιθανότατα τον 1ο αι. π.Χ. Αρχιζόντας από τη βορειοδυτική γωνία της αίθουσας και προχωρώντας κατά μήκος του βρέθειου τούχου, η ανασκαφή αποκάλυψε τέσσερα ακέφαλα αγάλματα ένθρων φιλοσόφων, που ήταν πρόχειρα τοποθετημένα πάνω στο ψηφιδωτό. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι είχαν μεταφερθεί εκεί πιθανώς από κάποια παρακείμενη αίθουσα. Η συνέχιση της ανασκαφής επιβεβαίωσε αυτή τη γνώμη. Στη στοά του αιθρίου βρέθηκαν τρία από τα κεφάλια των αγαλμάτων. Η μετακίνηση των ακέφαλων γλυπτών αποδεικνύει ότι ο χώρος του αιθρίου είχε καταστραφεί, ίσως εξαιτίας σεισμού, ενώ η αίθουσα των συμποσίων ήταν ακόμη σε καλή κατάσταση, αφού μπορούσε να τα φιλοεντήσει προσωρινά. Εξάλλου, στην αίθουσα των συμποσίων είχε συγκεντρωθεί οικοδομικό υλικό για τις επισκευές (πλίνθοι και κεραμίδες). Μια σαρωτική όμως πυρκαγιά έβαλε οριστικό τέλος στη ζωή του κτηρίου. Καμένα ξύλα, μαυρισμένα κεραμίδια και καρφιά της στήνης σωριάστηκαν πάνω στο ψηφιδωτό. Αυτό το στρώμα της καταστροφής βρέθηκε στο μεγαλύτερο μέρος του κτηριακού συγκροτήματος που οπάφηκε ως τώρα.